

DUMITRU CARASTOIAN

**ÎN LANȚURI
PENTRU PĂMÂNT**
– o convorbire cu Traian Călin Uba –

Editor și prefață: Traian Călin Uba

Aparat critic: Virginia Ion

**Seria „Recviem pentru țăranul român”
Nr. 8**

editura fundației
Academia Civică
2019

Seria „Recviem pentru țăranul român”

8

Transcrierea interviului: *Traian Călin Uba*

Tehnoredactare: *Violeta Mihulin*

Interviul cu Dumitru Carastoian și fișele de încarcerare utilizate în anexe și pentru aparatul critic provin din fondurile arhivei Centrului Internațional de Studii asupra Comunismului (Memorialul Sighet), fiind notate precum urmează:

Proiectul *Recensământul populației concentraționare* – RPC

Celelalte documente din anexe și fotografiile provin din arhiva personală a domnului Dumitru Carastoian.

Îi mulțumim domnului Costel Carastoian, fiul lui Dumitru Carastoian, pentru amabilitatea și promptitudinea cu care a răspuns solicitărilor noastre, precum și pentru documentele din dosarul penal al tatălui său, pe care ni l-a pus cu generozitate la dispoziție.

Imaginea de pe copertă provine din Arhiva fotografică a Memorialului Sighet - fond „România liberă”

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

UBA, TRAIAN CĂLIN

În lanțuri pentru pământ : o convorbire cu Traian Călin Uba /
 Dumitru Carastoian ; ed. și pref.: Traian Călin Uba ; aparat critic:
 Virginia Ion. - București : Editura Fundației Academia Civică, 2019
 ISBN 978-606-8924-10-6

I. Carastoian, Dumitru

II. Ion, Virginia (note)

94

Carte editată de Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului din cadrul Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței - F.A.C.

©Copyright: CISAC, Fundația Academia Civică, 2019

Cuprins

Prefață.....	9
Capitolul I: RĂSCOALA DIN COMUNA MEIDANCHIOI	13
„Toți eram ostili colectivizării”	13
Un înțelept al satului	15
Bătăia ca metodă de convingere.....	16
„Ți-am făcut cererea, semneaz-o!”	17
Clopotele chemau la răscoală	19
„Omorâm toți comuniștii”	21
Semnaseră cererile numai cei care fuseseră bătuți	23
„Și au început să tragă...”	25
„Am fugit toți în pădure”	26
„Au tras în țărani”	27
Patrulele îi căutau pe răsculați în tot satul	30
„Primăria era plină de arestați”	33
„Ne bătea ca să spunem unde-i tata”	34
„Când ne bătea, urlam ca vitele din abator”	36
„La sapă numai politică discutăm”	40
Capitolul II: ÎN MÂINILE SECURITĂȚII	43
La Securitatea din Tulcea, trei zile fără mâncare și fără apă	43
„Anchetatoru’ ne înjura și ne bătea de ne scăpam pe noi”	46
„Îl vedeam că e turnător după cum ne trăgea de limbă”	48

„Procurorii au cerut condamnarea noastră la moarte”	50
„La pușcăria din Constanța ne-au mâncat ploșnițele și păduchii”	54
Capitolul III: UNIVERSUL DETENȚIEI	56
Revolta de la Gherla	56
În celulă cu partizani	59
„La Gherla am învățat alfabetul Morse”	61
La izolare	64
Povestesc partizanii	68
„Au vrut să atace închisoarea cu tancul”	73
„Au vrut să treacă granița ca să lupte alături de revoluționarii maghiari”	76
„Goiciu nu era zdravăn la minte”	78
„La Gherla, nu am întâlnit gardieni cumsecade”	79
„La Cistia am stat în saivane de oi”	82
Portrete de brigadieri	84
„Nu se putea face norma”	87
Munca la dig	89
„Mureau câte patru-cinci oameni în fiecare zi”	92
„La Salcia am întâlnit gardieni cumsecade”	95
„Numa' pământ n-am mâncat”	96
Coruperea unui gardian	99
Gardian criticat pentru că nu bătea	102
40 de kilograme, la o înălțime de 1,72 metri.....	103
La desecări.....	105
„Ne învățaserăm cu foamea”	106
Gardian interesat de conferințele deținuților	110
„Am plănuit să evadăm”	112
„La Luciu-Giurgeni am mâncat vrăbii”	116

Aflând că vor fi eliberați, deținuții tremurau de bucurie.....	118
--	-----

Capitolul IV: ÎNCHISOAREA DIN AFARA

ÎNCHISORII	121
„Acasă am găsit o sărăcie...”	121
„Reacționarii” erau puși la cele mai grele munci.....	123
„Nu mă primea din cauza cazierului”	125
„Să nu faci o mișcare greșită, că ești în colimatorul nostru”	126
„Da' ieri cu cine ai stat de vorbă?”	129
„Au vrut să mă facă membru de partid”	132
Chiriași în propria casă	134

Capitolul V: O FAMILIE DE RĂZVRĂTIȚI .....

Bunicul – torturat la Constanța și decedat la Gherla.....	137
„Cotele ne lăsau muritori de foame”	139
Tatăl – condamnat în lot cu fiul.....	142
Un unchi – prizonier în Rusia, condamnat politic în România.....	143
Alt unchi – condamnat politic.....	146
Nepoții bunicului – condamnați politic.....	147

Capitolul VI: „COMUNISMUL NU A CĂZUT

ÎN ROMÂNIA ”	150
„Așteptăm zile mai bune”	150
„Când am cerut daune morale, judecătoarea nu mi-a dat voie să spun prin ce am trecut”	151
„Comunismul nu a căzut în România”	153

ANEXE.....157

Lista persoanelor condamnate în urma
 revoltei țăranilor din Meidanchioi (jud.
 Tulcea), din ianuarie 1958, prin Sentința
 24/1958 a Tribunalului Militar București 158

Fotografii și documente..... 169

Prefață

Cartea pe care o publicăm este cea de a opta din seria „Recviem pentru țăranul român”, dedicată rezistenței la colectivizare și victimelor acestui proces început în 1949 și încheiat oficial în 1962.

Eroul acestei cărți este fostul deținut politic Dumitru Carastoian (născut la 6 iulie 1939 și decedat la 24 ianuarie 2014) – martor și participant, pe când avea 18 ani, la revoltele împotriva colectivizării care au avut loc în comuna sa natală, Meidanchioi, actualmente Valea Teilor (județul Tulcea).

Prima revoltă a izbucnit la 17 ianuarie 1958, la aflarea veștii că în comuna Niculițel, din apropiere, colectivul s-a desființat ca urmare a unei mari răscocale. În consecință, țăranii din Meidanchioi (circa 500 de oameni) s-au adunat în fața primăriei cerând desființarea colectivului. Pentru că activiștii de partid refuzau, sătenii au forțat intrarea în primărie, i-au bătut și i-au sechestrat pe toți cei aflați aici (activiști, primar, viceprimar, notar). Negăsind cererile de înscriere în colectiv (pe care le semnaseră pentru că fuseseră „convinși” de activiști prin bătaie), răsculații s-au îndreptat spre casa președintelui CAP-ului. Cererile fuseseră însă trimise la Tulcea, așa că răsculații s-au întors la primărie. Deși firul telefonic

recuperează de la hoții cei mari, o opoziție anti-comunistă reală nu există și nici o justiție care să facă dreptate foștilor deținuți politici.

* * *

Omul pe care l-am intervievat (la 20 mai 2010) părea a-și fi găsit pacea sufletească în creșterea albinelor. De câte ori l-am căutat la telefon pentru a stabili o întâlnire, era „la pădure, cu stupii”. Când am ajuns în Tulcea, la adresa indicată, mi-a deschis un om blând, reținut, care mi-a prezentat mai întâi stupii din curte, după care m-a invitat în căsuța minionă și bine îngrijită „ca să zacustim ceva”. Nu am mai avut însă timp de „zacustit”, pentru că gazda mea, odată stârnită la vorbă, avea multe de spus, după un plan pregătit minuțios dinainte ca nu cumva să rămână ceva nemărturisit despre „suferințele prin ce-am trecut. Și prin ce-au trecut și rudele, și neamu’, și tot satu’ ”. Interlocutorul meu este împins de o necesitate interioară de a mărturisi deoarece este singurul martor care mai poate vorbi despre răscoala din Meidanchioi și urmările ei: „alții nu mai sunt în viață, c-ar spune mulți. Nu mai sunt. Sunt morți. Și care mai sunt, zac în pat și nu mai pot să vorbească.”

După o discuție de aproape cinci ore, m-am despărțit de un om mulțumit că și din mărturia lui oamenii – mai ales cei tineri – pot afla „ce s-a petrecut în timpu’ comunismului. Că nu se știe dacă cineva va spune în gura mare”.

Traian Călin Uba

I. RĂSCOALA DIN COMUNA MEIDANCHIOI

„Toți eram ostili colectivizării”

Vă mulțumesc pentru că îmi acordați acest interviu pentru Fundația Academia Civică. Vă rog să vă prezentați.

Mă numesc Carastoian Dumitru. Sunt din comuna Meidanchioi, actualmente Valea Teilor, județul Tulcea.

M-am născut la 6 iulie 1939. Am copilărit în comună până la 14 ani. După 14 ani am venit la Tulcea și m-am angajat la un atelier de tâmplărie. Am învățat meserie acolo vreo doi ani de zile.

Ce școală ați urmat?

Patru clase am făcut în comuna Meidanchioi. După ce m-am eliberat din pușcărie am mai făcut patru clase; în total opt clase.

Cum se numeau părinții dumneavoastră?

Tata se numea Carastoian V. Gheorghe, mama – Carastoian Ioana. Șapte copii am fost la părinți. Părinții au fost agricultori.

Au avut pământ?

Au avut...

Câte hectare?

Sapte hectare de teren, gospodărie destul de bună...

Și animale?

Și animale... oi, vite...

Câte oi?

Oi... am avut peste 70 de oi, capre... vreo 30-40 de capre am avut, vaci cu lapte... Familia noastră era o familie de oameni foarte gospodari, muncitori.

Religia părinților dumneavoastră?

Ortodocși.

Și a dumneavoastră?

Ortodox.

Căsătorit?

Căsătorit, cu un copil. Un copil care are serviciu la Jandarmerie.

Vă rog să-mi spuneți cum a început colectivizarea comunei dumneavoastră.

În 1957 a început presiunea pentru colectivizarea agriculturii. Activiștii de partid umpluse toate comunele și toate satele, în special la noi, pentru că se știa de comuna noastră că e o comună de oameni răzvrățiți, care nu erau de acord cu colectivizarea.

Toți erați ostili colectivizării?

Toți eram ostili colectivizării.

Un înțelept al satului

Și aici vreau să fac o paranteză: bunicu' era un înțelept al satului, într-un fel. Adică orice om avea o problemă, venea la el și îi cerea o părere. În această situație, au venit câțiva oameni și au hotărât să facă... bunicu' să scrie un memoriu către Consiliul de Stat sau către Marea Adunare Națională pentru a nu se face colectivizarea la noi.

Cum se numea bunicul dumneavoastră?
Carastoian Vasile.

Avea vreo funcție în sat?
Nu mai avea nici o funcție.

Deținuse în trecut vreuna?
Fost primar.

Din partea cărui partid fusese primar?
P.N.Ț.

Deci îl știa lumea ca pe un om gospodar, legat de sat, de țărani...
Da, exact.

Era țărănist pe linia Mihalache?
Da.

Câte clase avea?
Cinci clase. Da' era inteligent, foarte inteligent.

Era, deci, unul dintre fruntașii satului. Din acest motiv l-au rugat cei din sat să redacteze memoriul.

A făcut memoriu', l-au semnat vreo 300 de persoane, l-au înaintat la București, și asta a fost...

S-au dus cu memoriul la București?

Nu, prin poștă l-au înaintat.

Când?

În toamna lu' 1957. N-au primit nici un răspuns.

Bătaia ca metodă de convingere

Deci în '57, cum v-am spus, au venit activiștii de partid și au început presiunea pe țărani. Îi chemau la Consiliu' Popular, îi bătea pe unii care se puneau în gură cu ei, îi forța să se înscrie în colectiv. Îi forța. Îi puneau degetu', forțat, ce mai încolo-încoace.

Descrieți, vă rog, acele situații.

Deci oamenii erau forțați. Forțați. Oamenii, știind că pământu' care l-au avut era moștenit din războaie, nu putea să-l dea. Dom'le, nu le explica ce înseamnă colectivul'. Venea activistu' de partid... și ăla era un tăntălău, ca să zic așa, care nu știa prea multe, și el avea ordin să-i înscrie în colectiv. Dar de ce și cum, care sunt avantajele și dezavantajele, nu spunea la oameni. Forțându-i așa, oamenii au început, grupuri-grupulețe, au început să se organizeze.

Îi bruscau? Îi băteau?

Îi și brusca, îi și bătea...

Băteau chiar activiștii?

Activiștii. Veneau câte patru-cinci activiști în comună.

Veneau însoțiți de soldați de la Securitate?

Nu, numa' cu Miliția. Miliția care era a comunei.

Cu câți milițieni veneau?

Venea șefu' de post și ajutoru' de șef de post.

Erau înarmați?

Înarmați, sigur că da.

Activiștii aveau și ei pistoale?

Nu pot să știu dacă aveau pistoale. Nu pot să știu.

Deci activiștii erau cei care îi băteau pe țărani?

Activiștii îi băteau, ca să-i forțeze...

Miliția nu bătea.

Nu, activiștii. Îi băga în primărie și-i forța.

„Ți-am făcut cererea, semneaz-o!”

Cum?

Uite așa. Îi spunea: „Nea Gheorghe, de ce nu vrei să te înscrii?” Îl lua și-l izbea acolo... îl puneau... „Uite cerere, eu ți-am făcut-o, semnează!” Ți-am spus-o.

nea că „nu știu carte”, nu știu ce... „Nu, nimic! Uite, pune degetu' aicea pe ea!”

Și dacă nu puneai degetul?

Îți dădea pumni în cap. Îți dădea pe sub coaste cu pumnii. Îl bătea.

Cu ce îl bătea?

Cu pumnii. În general, cu pumnii.

Îi și legau?

Nu.

Îi ținea în primărie... sigur că erau înconjurați de miliție... Sigur, oamenilor le era frică într-un fel... Ei, asta a fost prima fază. Oamenii au început să se organizeze... „Băi, ce facem cu ăștia? Ce se întâmplă?” Așa a durat până pe data de 17 ianuarie '58. Pe 17 ianuarie '58, un cantonier – acum nu-i spun pe nume – repara șoseaua între Meidanchioi și Niculițel. Șoseaua asta o repara. Din întâmplare s-a întâlnit cu niște oameni din Niculițel, care i-au spus cantonierului că în Niculițel s-a desființat colectivul prin o mare manifestație, prin o mare revoltă. Și cantonierul a venit în sat și imediat a informat; a venit la bunicu', a venit la ăla, la ăla, la tata, la părinți... Asta a fost pe la ora 12, pe data de 17 ianuarie 1958. Oamenii când au auzit, gata, au început, s-au adunat în centru' satului.

În Meidanchioi.

În Meidanchioi, în centru' satului...

Auziseră că se desființase colectivul...

...la Niculițel. Așa. S-au adunat în centru și gata, a început revolta. Au început să forțeze primăria. Activiștii erau în primărie. Deja erau în primărie. Aia nu plecau de acolo, stăteau luni de zile acolo.

Clopotele chemau la răscoală

Sătenii au venit cu furci, cu coase la primărie?

Nu. Cu mâna goală au venit...

Cam câți?

În jur de 400-500 de persoane. Singura alarmă care să se dea, care să adune tot, toată lumea în centru acolo, pentru asemenea manifestație și asemenea revoltă, era clopotele de la biserică. Tata s-a dus și cu încă un cetățean, cu Graur Ion, și-au bătut clopotele de la biserică. De alarmă. Că la noi în comună și în toate comunele, se bat clopotele...

De fapt, chemau oamenii...

Chemau oamenii la răscoală... Să vină tot satu', să se adune tot, cu mic, cu mare...

Oamenii erau deci adunați în fața primăriei, nu intraseră deocamdată în primărie.

Nu, nu, nu... nu intrase în primărie. Și-a început negocierile acolo: „Dom'le, nu vrem și nici într-un caz nu vrem colectivizare.”

În afară de activiști, mai era cineva în primărie? Primaru' cu miliția.

*Cum îl chema pe primar?
Caragață Petre.*

*Și cine mai era în primărie?
Viceprimaru', notaru'...*

*Cum îi chema?
Nu știu.*

Știți vreun nume de activist care era în primărie?

Trandafir Ion, chiar pentru care am fost eu acuzat că l-am lovit, pe Trandafir Ion...

Alți activiști?

Alți doi erau din Constanța, nu le știu numele, din Constanța erau, că am văzut la proces, că nici nu știam atunci de unde sunt și ce-i cu ei. Membri de partid, activiști... mă rog.

*Câți activiști erau în primărie?
Patru activiști erau. Patru.*

Patru activiști și autoritățile despre care mi-ați vorbit: primarul, viceprimarul și notarul.

Da. Și acești activiști țineau piept mulțimii acolo, că nu-s de acord, că nu-s de acord să se destrame colectivul, nu sunt de acord. Căuta să-i convingă.

Atunci oamenii când au văzut că nu și nu, nu sunt de acord, nu știu ce... au forțat intrarea în primărie, a tăiat telefonu'... Vintilă Ion, ăsta care a fost condamnat pe viață, care a fost considerat șefu' lotului, a tăiat telefonu'. Deci vina lui principală asta

a fost. A tăiat telefonu' ca să nu mai aibă legătură cu Tulcea, cu Jandarmeria și cu Securitatea din Tulcea. Ei, și-n momentu' ăsta a început bâlcu', cum se zice. S-a început bătaia acolo.

*Dumneavoastră câți ani aveți atunci?
18 ani.*

„Omorâm toți comuniștii”

Ați fost de față la toate aceste evenimente?

Bineînțeles că am fost de față. Nu poate să spună cineva că... Ceea ce spun eu este pur adevărul.

Vă rog atunci să descrieți amănunțit ceea ce s-a întâmplat.

O să spun pas cu pas. Deci după ce s-a tăiat telefoanele, au fost forțați ăștia... sechestrați secretaru', primaru', președintele ăla... la primărie, sechestrați și forțați să fie de acord cu destrămarea colectivului.

*Au încasat și câte o scatoalcă de la țărani?
Au luat. Au luat...*

*Cine a luat bătaie? Și primarul?
Toți au luat. Toți au luat.*

*Și activiștii?
Și activiștii.*

*Au fost bătuți în primărie.
În primărie. I-a sechestrat...*

Ați dat și dumneavoastră vreun pumn?

Am dat... cu un băț... Ei acolo scrie că un par, da' nu era un par, era un băț, un băț obișnuit; am dat într-un activist de-ăla de partid, i-a plesnit pielea, am văzut și eu când îi curgea sânge așa, spre ochi.

Activiștii au ripostat?

Nu, n-au ripostat.

Se făcuseră mici toți?

Erau fricoși.

V-au amenințat în vreun fel?

Nu, cum să amenințe?

Au fost sechestrați de câțiva, de Tărcatu Vasile, de... ăștia, care spunea: „Vă jupuim, vă omorâm, toți comuniștii îi omorâm, și le luăm pielea, și le facem, și le dregem”... Cam în felu' ăsta.

Ce înseamnă că i-ați sechestrat? Ce le făceați?

Adică îl apuca de mâna asta unu' și unu' de astălaltă și l-a băgat într-o cameră în primărie și-i ținea acolo.

I-ați și legat?

Nu. I-a sechestrat acolo. Și negociau ce intenționează să facă cu colectivizarea pentru că, mă reîntorc acum, în memoriu' pe care l-a făcut bunicu' a spus așa acolo: nu se pretează comuna noastră pentru colectivizare pentru că tot câmpu' era numa' rădăcini și numa' cioate. Pentru că aproape tot terenu' era teren împrorietărit din urma războiului din '16

și din urma războiului din '44, care au luptat. Luptătorilor li s-a dat pădure.

Și bunicul dumneavoastră a luptat în război?

Bunicu' în '916 a luptat și a primit pământ. A primit pământu' lui, el la rându' lui a dat feciorilor lui pământ...

Semnaseră cererile numai cei care fuseseră bătuți

Deci pământul părinților dumneavoastră și al dumneavoastră a fost dobândit...

...dobândit prin moștenire de la părinții lor.

Și primit în urma participării la război.

Da. Și tot terenu' ăsta era numai cioate. Și-am spus: dom'le, dacă vine tractoarele să are, să rup tractoarele și să distruge; nu e bine, să mai aștepte câțiva ani de zile ca cioatele să putrezească, să se poată ara, să se poată lucra. Nu, ăștia dacă au intenționat atunci, au cășunat că atunci să se facă.

Să revenim la cei sechestrați în primărie.

Deci, după ce-au fost sechestrați ăștia, au mers la președinte acasă, la președintele colectivului acasă, că bănuiau că cererile estea, care au fost semnate forțat de oameni, sunt acasă la președinte. Că la primărie au scos toate sertarele, toate dulapurile, toate fișetele de acolo, nu au găsit cererile. Și ăștia au bănuit, oamenii de acolo, revoluționarii...